

MINU ÕDE ON KOMSO MOLI- SEKRETÄR

«PIONEER VALMISTUB SAAMA
KOMMUNISTLIKUKS NOOREKS»

Kevadel tuli Tallinna 2. Keskkooli komsomolipere kokku tähtsale koosolekule. Tarvis oli valida kooli uus komsomolisekretär. Ja siis kommunistlikud noored otsustasidki: juhiks saagu Meelike. Samas koolis õpib Meelikesse noorem õde Küllike. Tema on veel pioneer. Oma suurema õe üle on Küllike uhke. Ta teab, et Meelike tuleb uue ülesandega toime. Nii nagu ta tuli hästi toime malevanõukogu esimehena.

Kooli komsomolisekretäril on tööd palju. Olgu koosolekute, kohtumiste, spordivõistluste või peoõhtute korraldamine — kõikjal peab sekretär nõu ja jõuga abiks olema. Temast oleneb, kuidas elavad kooli kommunistlikud noored. Ja lõpuks tuleb tal hoolt kanda sellegi eest, et kõik hästi õpiksid.

Meelikesel on palju huvialasid. Kolm korda nädalas käib ta sportireeningul jooksmas ja hüppamas. Juba esimesest klassist alates laulab ta «Ellerheina» kooris. Ja veel üks tore harrastus. See on nukkudega mängimine. Muidugi mitte tavaliste nukkudega. Meelike, Küllike ja nende ema kuuluvad nukuteatri «Marionett» perre. Üheskoos valmistavad nad nukke, õmblevad neile riideid ja panevad lõpuks nukud elamagi.

Kuidas siis ikkagi kõike jõuab? Aga eks nii, et Meelike kasutab ära iga vaba minuti, et ta viib iga alustatud asja lõpule, ja kõike, mida teeb, teeb korralikult.

«Olete õega head sõbrad!» pärisin Küllikeselt.

«Oleme,» vastas ta. Mõtles siis veidi ja lisas, et mõnikord on neil siiski ka sõnelemist. Vahel unustavat tema, Küllike, oma raamatud kuhugi laokile või jäävat kirjutuslaud koristamata. Siis on Meelike järeleandmatu.

«Ja eks tal ole õigus ka,» tunnistab Küllike.

ILMAR RODEN

Pildistanud VÄINO RASKASOV

Komsomol, Sul sünnipäev!

Muinasjuttu ei saa sinust vesta,
kuid sust räägib kodu, räägib keel:
oli, on, ja jääb ka homme kestma
sinu töö ja kuulsus, komsomol!

Sinust kaugele jäid ükskord emaarmud,
isaisad mäletavad veel —
näkku puhus võitlustuulte karmus,
eisel raskel, aga helgel teel.

Süda lõi vaid rahvale ja maale.
Seda tunnetame täna vast,
siis kui ärkav päike üle taevakaare
teretamas on oktoobrilast.

Last, kes kasvab päevas imesuures,
kus on õnn ja rahu ikka jääv.
Oma lauludega täna oleme su juures,
komsomol, sest sul on sünnipäev!

LUULETAJA

LUULETUSI KOKKU SEAN,
NENDEST MA KA LUGU PEAN.

ÜKS ON KUNINGANNAST RIKKAST,
TEINE HOOPIS VÄIKSEST PLIKAST.

KOLMAS KARUMÖMMIDEST,
NELJAS LAPSEJÖMMIDEST.

NEID ON MUL VEEL PALJU, PALJU,
ETTE LOEN NAD KÕIK NÕUD VALJULT.

KAJA AALISTE,
Tõrva 8-kl. Kooli
IV klassi õpilane

MEIE ÕPETAJA

Meie õpetaja on väga hea. Ta on nagu tarkuseraamat, mis jagab meile iga päev oma teadmisi. Õpetaja on nagu ema. Ta riidleb seal, kus vaja, ja kiidab, kus tarvis. Vahel on õpetajal meiega raske, sest poisid kipuvad vallatud olema ja segavad tunde. Koju jõudnud, on ta kindlasti väga väsinud. Kodus on veel vaja vihikuid parandada. Kuid siiski tuleb meie õpetaja igal hommikul rõõmsa näoga klassi oma laste juurde.

DIANA KADASTIK,
Haapsalu 8-kl. Kooli
III klassi õpilane

«Kalad akvaariumis» —
joonistanud
MERJE VAHULA
Kadrina Keskkooli
II a klassist

MINU KALAD

Paar aastat tagasi kinkis sõber Urmas mulle väikesed kalad. Ta näitas, millised on isaskalad, millised emaskalad. Isaskalad on ilusamad, nad on kirjud; emaskalad aga vesihallid. Kingitus tuli väga ootamatult. Mul ei olnud kalade jaoks akvaariumi ja ema andis suure purgi. Sellest sai kalade uus elupaik.

Igal hommikul enne kooliminekut annan neile süüa. Söödaks on kuivatatud putukad. Suvel tuleb kalade vett tihemini

Teda

Kindlasti oled märganud, et üks õpetaja erineb kõigist teistest. Tema tuleb kooli nagu sinagi, valges pluusis ja punase kaelarätiga. Sageli näed teda pioneeridega nõu pidamas ja koondustel, spordiväljakul ja matkal, kohtumisõhtul ja lauluproovil. Teda jätkub kõikjale. Ikka on tal kaasas hea sõna ning rõõmus meel. See õpetaja on pioneerijuht.

«Aga kui vahel on meel mõru ja tuju pahal» küsisin Jõgeva Keskkooli vanempioneerijuhilt Malle Vadilt ja tema pioneeridelt.

«Mõnikord oleme küll tujutud ja loiud. Siis võtab aga meie vanempioneerijuht akordioni, oma lemmikpilli ja me hakkame laulma. Oi, kuidas laul tuju tõstab!» vastasid pioneerid. Ja juba kõlabki Jõgeva Keskkooli oma laul:

Pioneer — see on õpingud, teotahte lõõm.

Pioneer — see on vallatus, uljus ja rõõm.

Pioneer — see on tarmukus mängus ja töös.

Pioneer — see on võistlused, lõkjetuled öös.»

Seda laulu kuulafes läheb selg nagu iseenesest sirgeks ja jalad hakkavad marsisammul liikuma. Küllap seepärast saigi Eesti Raadio kõlanud jõgevlaste laul ka paljude teiste pioneeride lemmiklaulaks. Jõgevlased on selle üle uhked. Oma «Sõpruslaulu» peavad nad aga kalliks, kirjutas ju laulu sõnad nende pioneerijuht.

Ohel varasel hommikutunnil istume hulgakesi lõkke ääres.

vahetada, sest päikesega tekivad vetikad kiiremini ja vesi muutub roheliseks, hapnikuvaeseks.

Üks huvitav tähelepanek minu kaladega: algul, kui ma kalad sain, paigutasin nad televiisori kõrvale. Möödus palju aega, aga minu kaladel ei tulnud ühtegi poega. Sõbral paljunesid kalad jõudsasti. Võtsin kätte ja viisin akvaariumi hoopis teise tuppa. Mõne aja möödudes nägingi ujumas väikesi maimukesi.

KLAUS RAIDO,
Märjamaa Keskkooli
IV klassi õpilane

oodatarse

Ei, see pole tavaline lõke, vaid elulõke. Pioneeridel on kaunis tava süüdata oma suurtel kogunemistel lõke ja hoida tuld koosviibimise lõpuni. Nad hoiavad lõket ka siis, kui sajab vihma või rahet. Lõke valgustab, soojendab, tiivustab. Ja selline peab olema ka iga inimese elu: täis head rahunust, teotahet ja soojust.

«Mida meenutab teile elulõke!» küsin Malle Vadilt. Vanempioneerijuht vaikib. Samas tõuseb ta, silkitab laste päid ja küsib: «Kas teil oli külm magada!»

Millest siiski mõtles pioneerijuht! Arvan, et kõige rohkem oma pioneeridest, oma tööst. Malle Vadile meeldivad lõbusad ja särtsakad õpilased. Pioneerid ütlevad, et niisugune on ta ka ise.

«Nukraks muutub ta siis, kui meist mõni pole siiras,» lisavad nad. Tean, siis istub ta õhtuti kaua ja mõtleb:

«Kas ma eksisin! Mida oleksin pidanud teisiti tegema!»

Järgmisel päeval tuleb pioneerijuht kooli ikka rõõmsa ja reipana, uute laulude ja mõtetega. Teda oodatakse.

Vanempioneerijuht Malle Vadi on kommunistliku partei liige. Kaliks peab ta aga ka oma komsomolipiletit. Komsomoli pidupäeval kõlab pioneeridelt talle kindlasti ka nende oma laul, mis algab nii:

«Meie silmades särab päike ja naer,
meie töökates kätes on homme päev...»

ELJU MARDI

TÄHELEPANELIKKUST ÕPPIMAS

Oli matemaatikatund. Õpetaja seletas meile, kuidas on kergem jagada. Mina mõtlesin, et olen õpetajast targem, ega kuulnud teda. Ajasin poistega juttu. Järgmiseks tunniks anti lahendada viis tulpa ülesandeid. Kodus mõtlesin, kuidas ometi õpetaja tunnis seda jagamist seletas. Ei osanudki ning sain ülesannete eest kahe. Nii halvasti lõppes minu tähelepanematus tunnis. Teinekord olen tunnis korralik ning kuulan, mida õpetaja räägib.

JANIS ROHTJÄRV,
Paide 1. Keskkooli
IV klassi õpilane

SÜGISEL

SÜGISEL ON PALJU VÄRVE:
PUNAST, KOLLAST, ROHELIST.
LINNUDKI ON LÄINUD ÄRA,
TÜHJAKS JÄXNUD RAAGUS METS.

SÜGISEL ON TAEVAS SÜNGE,
HARVA PÄIKE NÄITAB END.
VIHMA PEKSAB VASTU AKENT,
ÕUES EI SAA MÄNGIDA.

SÜGISEL ON OMAD VÕLUD:
TORE KÄIA KOOLITEED.
ÕPPIDA JA TARGAKS SAADA —
SEE ME KÕIGI LASTE SOOV.

MARGOT TRAUUS,
Järvakandi Keskkooli
IV klassi õpilane

S ee juhtus ammu-ammu, siis, kui Öökull lindude sulekuubi värvis. Missugused kaunid rõivad said linnud tema abiga! Kirevad nagu vikerkaar. Kõigile meeldis värviline sulestik, ainult Varesele mitte. Vares tahtis teistest erineda, seetõttu kandis ta edasi valgeid sulgi. Viimaks tüdines aga temagi oma heledast kuuest.

«Kuule, Öökull,» lendas Vares maalermistri juurde. «Värvi ka minu suled ära, ainult tee seda niiviisi, et mitte ükski lind minu moodi ei oleks.»

Öökull pidas aru ja värvis Varesse mustaks. Tööga valmis saanud, ütles ta uhkelt: «Sääraseid suurepäraseid musti sulgi pole maailmas kellelgi.» Aga kui Vares märkas, et näeb nüüd välja nii, nagu oleks korstnasse kukkunud, vihastas ta hirmsat moodi. Ja Öökull katsus, kuidas kaugemale sai.

Sellest päevast peale kannavad kõik varesed musta sulekuube, aga öökullid julgevad ainult öösel, vareste uneajal, jahile lennata.

Ümber jutustanud
JAAN RANNAP

**MIKS ÖÖKULL
PÄEVAL PEITU
POEB**

Illustreerinud PIRET NIINEPUU

**KAS SA TUNNED SEDA TEED,
MIS KÄIB LÄBI MAAD JA VEED,
NUMBRINURMEDEL TEEB KÄÄNDE,
TÄHETIHNİKUTES VÄÄNLEB,
LOOKLEB LAULU LAUSIKMAALE,
KIRJASÕNA KÜNNIMAALE...**

Niimoodi kirjutab kooliteest luuletaja HELVI JÜRISSEON oma raamatus, mille pealkirjaks on sama luuletuse avarida. «Kas sa tunnend seda teed» on Helvi Jürisseoni kolmas lastele määratud luulekogu. Neljas ja seni viimane — «Ahvi trahvimine» — ilmus päris hiljuti.

Kirjanike elulugude raamatus öeldakse Helvi Jürisseoni kohta: luuletaja ja tõlkija. Täiskasvanutele luulet tõlkides ei ole Helvi Jürisseon kunagi lapsi unustanud. Tema tõlgitud vene ja valgevene lasteluuletajate värse on ka «Täheke» korduvalt avaldanud.

5. oktoobril sai Helvi Jürisseon viiekümneaastaseks.

PALJU ÕNNE!

Mida tähed räägivad

Tähtedel on üks tähtis omadus — nad kutsuvad ennast vaatama. Küllap sa oled märganud, kuidas nad oma tulesid vilgutavad: vaata mind, vaata mind, minu käskjalad-valguskiired näitavad sulle teed minu juurde!

Nõnda nad ütlevad, aga kuidas mõistab nende juttu elav maailm, mis meie ümber hingab ja liigub? Selle küsimuse kohta kuuleme üht-teist, kui astume selgel sügisesele hilisõhtul tolle maja aeda, kus elab Kalle oma ema, isa, vanaema ja vanaisaga.

Värv kriiksatab korraks, siis on kõik jälle vaik. Aga ei, tagaiaast, Kalle vanaisa mesipuupealt, kostab madalat pininat. Seal on kaks hilja peale jäänud mesilast mesipuu lennulaual istet võtnud ja sumistavad omavahel.

«Summ-summ,» ütleb üks, «taevakärg on täna ilusasti meid täis kantud.»

«Taevamesilased on tublisti tööd teinud,» vastab teine.

«Oh sa summ, näe, üks meetilk kukkus alla maa peale,» elavneb esimene.

Ka teine on langevat tähte silmadega saatnud ja ütleb unistavalt: «Kui leiaks ükskord taevameetilga ja maitseks seal natuke...»

«Sa ju tead, mis räägitakse: sinust saab siis suur, kõva mürinaga taevamesilane ja sa hakkad kõrgelt üle meie kodutaru kihutama. Lähme parem magama, homme jälle kõva tööpäev,» kutsub esimene mesilane unistajat korraks. Ja juba nad kaovadki läbi lennupilu taru sisemusse.

Hetkeks näib, et tänaseks on kõik ütlemissed öeldud ja öörahu saabunud. Siis aga kostab siitsamast sirelihekist käbedat astumist ja paar piiksatust reedab, et kaks siilimamma on oma öisel toiduotsimisretkel kokku saanud.

«Kuidas ussisaa!» pärib üks.

«Pole laita. Näe, taevasiilid ka täna kõik väljas ussijahil,» vastab teine.

«Jah, silmad puha säramas teistel,» lausub esimene.

Siilimammad vahivad veel veidi aega üles taevasse «taevasiilide silmadesse» ja teevad siis minekut.

... Taevakärg, meetilgad ja siilisilmad — kes teid küll täna öösel ära mõistataks ja õige nimega kutsuks!

Aga näe, Kalle majas ei mindagi veel magama — veranda uksest astuvad pimedasse aeda vanaisa, Kalle ja valge puudlikoer Uri. Vanaisal on piip suus ja hõõguv piibutuli on ainuke, mis neist kolmest eemalseisjale näha on.

«Küll täna on palju tähti!» hüüatab Kalle taevasse vaadates. Vanaisa pahvib paar korda piipu ja ütleb siis: «Kas sa tead, Kalle, et kõik tähed on kauged päikesed. Me elame tuhandete ja tuhandete päikeste all.»

Kalle on sellest küll kuulnud, aga niimoodi otse tähtede all seistes hakkab kuidagi imelik, natuke kõhegi, justkui oleksid hiiglasuure kiige peal, mis nendesamade tuhandete päikeste all ühest taevaäärest teise vuhiseb.

«Aga kas meie päike, see, mis päeval paistab,

teab, et tal nii palju kaaslast on!» pärib Kalle. «Meie päikese kiired rändavad läbi pimeduse teiste päikeste juurde, nende kiired jõuavad jälle meie päikeseni ja kõik nad asuvad koos tohutu suures maailmaruumis. Aga et see tõepoolest niimoodi on, sellest saame aru ainult meie, inimesed. Jah, nõnda see on, et enestest targemaid olendeid me veel ei tunne,» ütleb vanaisa ja tõmbab piibutule helepunaselt hõõguma.

Uri on vanaisa jutu ajal oma märja nina Kalle pihku pistnud, justkui märku andes, et tema ka jutuajamisest osa võtab.

«Vanaisa, kas Uri saab tähtedest aru!» küsib Kalle.

Vastuse asemel käsib vanaisa Urit: «Uri, otsi täht üles, kus täht on!»

Innukalt nuuskides hakkab Uri põõsaste vahelt tähe-nimelist asja otsima. Imelik küll, harilikult on selle asja nimi pall, mida otsida kästakse, aga Uri on sõnakuulelik koer ja valmis mida tahes üles nuuskima.

Vanaisa naerab: «Niipaljuke sinu Uri taipab tähtedest!»

Aga Kalle, kes Urist väga lugu peab ja tema taibukusse usub, ütleb: «Võib-olla, et Uri peab tähti vanaisade piipudeks, arvab, et seal üleval on palju vanaisasid ja need ajavad kõik omavahel juttu ja tõmbavad piipu nii kui sina.»

Uri kiidab nähtavasti Kalle jutu heaks, sest ta pöördub oma ebaõnnestunud täheotsingult tagasi, istub Kalle ette maha ja haugatab korraks.

«Paistab, et sul on õigus, Uri ütles selge sõnaga «jah!»», lausub vanaisa. «Ja mulle paistis, et ta ütles veel: «Tule magama, Kalle!»» lisab vanaisa kätt Kalle õlale pannes ja maja poole minema hakates.

Kui vanaisa ukse avab, pöörab Kalle veel korraks ümber, vaatab tähistaevasse ja ütleb:

«Küll on ikka tore inimene olla ja tähtede jutust aru saada!»

Kuidas onu Üöbik PUU OTSA RONIB

Onu Üöbik armastab üle kõige puu otsa ronida. Kui ta end õhtuti öötööle minekuks valmis seab, peab ta alati peaaegu kaks tundi varem pihta hakkama, et õigeks ajaks kohale jõuda. Onu Üöbiku öötöötee viib nimelt läbi väikese pargi, kus kasvab mitmeid toredaid puid.

Kui onu Üöbik parki jõuab, ronib ta kõigepealt sirge vahtra otsa ja vaatab sealt tagasi kodu poole. Ta pistab pea vahtra ladvas lehtede vahelt välja ja hõikab valju häälega: «Ohoo! Halloo!»

Kõik pargis kõndijad pööravad imestunult päid, kuid ei näe midagi. Nad ei mõista lihtsalt nii kõrgele vaadata.

Sügissuvel saab vahtra otsast ninasid. Siis kleebib onu Üöbik endale paar rohelist nina ette ja läheb kähku vahtra juurest kastani juurde.

Onu Üöbik ronib kastani otsa ja vaatab sealt edasi oma töökoha poole. Ta pistab pea kastani okste vahelt välja ja hõikab valju häälega: «Ohoo! Halloo!»

Kõik pargis kõndijad pööravad imestunult päid, kuid ei näe onu Üöbikut. Nad ei oska lihtsalt Üöbikut puu otsast otsida. Kui onu Üöbik kastani otsast alla tulema hakkab, ripub ta tükk aega käsipidi kastani alumise oksa küljes ja kiigub. Vahel upitab ta jalad tagasi oksale ja ripub pea alaspidi. Seda teeb ta siis, kui lähedal on lapsi, kes oma vanematega pargis jalutavad. Muidu poleks sellisel rippumisel mõtet, kui keegi seda vaimustatult pealt ei vaataks.

Kui onu Üöbik on vahtra ja kastani otsa roninud, ronib ta veel kase, männi, tamme, lepa ja pärna otsa. Kuuse jätab onu Üöbik vahele, sest kuuse otsa on võrdlemisi terav ronida. Kui puud on läbi ronitud, tõttab onu Üöbik kiiresti oma töökoha poole.

Töökoha õuel teeb onu Üöbik veel pisikese põgusa peatuse. Nimelt on onu Üöbiku töökoha sein küljes tuletõrjeredel. Onu Üöbikul on väga raske sellest ükskõikselt mööduda. Tuletõrjeredeli peale ei tohi ilmaasjata ronida. Tulekahjusid on aga väga harva. Onu Üöbiku töökohas ei ole olnud mitte ühtegi tulekahju onu Üöbiku eluajal.

Kui onu Üöbik tuletõrjeredelist mööda läheb, lööb ta pihuga vastu redeli alumist pulka. Redel kasvatab kõrge kumiseva hääle mööda sein üles ja sealt edasi kuni taevani: «Põuu!» Onu Üöbik naeratab rahulolevalt ja sammub reipalt otse öötööle.

NUTULUGU

Pühapäeval käis Merike emaga katsikul. Katsikul käimine tähendab, et minnakse külla, kui kellelgi tuttavalt laps sünnib. Seal, kus Merike käis, oli sündinud poiss nimega Mati. Mati oli õige pisike, tal oli kaks rusikas käekest, ta pissis mähkmetesse ja nuttis. Suus polnud tal ainustki hammast. Katsikul ei olnud Merike kaua, kuid hiljem käisid nad emaga veel kauplustes ning vanatädi pool. Seetõttu jäi päevane uni magamata.

Õhtul saatis ema Merikese varem voodisse. Merike oli väsinud küll, aga magama ei jäänud. Ta mõtles tillukese Mati peale. Mõtles ja mõtles, kuni tihkuma hakkas.

«Miks sa nutad, Merike?» tuli ema küsima.

«Mul on pisikesest Matist kahju,» kurtis Merike.

«Miks siis?»

«Ta on nii väike, tal pole ühtegi hammast suus ja ta ei saa õiget toitu süüa. Mängida ei oska ta kah ja pissib voodisse.»

«Sellepärast ei tasu veel nutta,» lohutas ema.

«Kõik on kunagi nii väikesed olnud, sina ka! Ja sinu pärast küll keegi niimoodi ei nutnud. Jää nüüd kenasti magama!»

Ema läks kööki ja Merike püüdis unuda. Ent uuesti tükkis nutt kallale.

«Mis siis nüüd on?» tuli ema juba pahasemalt.

«Ma nutan nüüd sellepärast, et keegi minu pärast ei nutnud, kui mina veel nõnda pisike olin, et hambaid suus polnud ja mängida ei osanud. Kas kellelgi polnud kahju või?»

«Jäta nüüd!» muigas ema. «Kõik pisikesed lapsed nutavad iseenda eest. Teistel pole nutta tarvis. Nii on see ikka olnud. Ja nüüd jää küll magama! Aitab pisaratest!»

Ema kuivatas Merikese põsed, silitas juukseid ning kohendas tekki.

«Jään magama jah, aga see ei ole ikkagi ilus, et igaüks ainult enda eest nutma peab,» ohkas Merike. Ohkas veel kord ja sulgeski silmad.

Illustreerinud AVO PAISTIK

uudist kuuldes niisuguse rõõmukisa, et õpetaja kuimud kõrgele tõusid. «Tohoh!» imestas õpetaja. «Või fundide ärajäämine paneb teid nii hõiskama!»

Aga õpetaja eksis.

«Ega me fundide ärajäämise pärast rõõmusta,» vabandas Elju.

«Me hõiskame seepärast, et saame nagu suured lapsed põllule minna.»

Ja Klaabu, kes aknalaual valvsalt krimbleid võngutas, kinnitas kaasa:

«Tõsijutt, õpetaja. Valejutu puhul hakkaksid mul krimblid kihelema.»

Kartulipöld asus männimetsaga piiratud põndakul.

«Mujal võtame kartuleid kombainiga,» ütles onu agronoom, «aga siin, kivisel põllul, ei saa. Näe, kombain ei oska kivi ja kartuli vahel vahet teha. Siin põllul on vaja rootormasinat ja virku noppijaid.»

Rootormasinaga traktor ajas juba vagusid lahti. Tema ei teinud samuti kartuli ja kivi vahel vahet, kuid üles ta neid ei võtnud. Kartulid ja kivid lendasid kiiresti pöörlevate piide all mullale laiali. Lastel polnud muud kui mugulad korvi noppida.

Klaabu lendles kartulivõtjate kohal.

«Õhuluure!» kiljus ta kõigest kõrist. «Kartulijälitus! Elju, kaks sammu tagasi! Vaata, kes sind kahe kivi vahel ootab!» Natuke hiljem tiirutas Klaabu juba Eino ümber.

«Hei, heii Kartui vasaku jala all! Kartul parema jala all! Eino, Eino, kus su silmad on!»

Onu agronoom astus lähemale.

«Oleks laisa poisiga tegu, võiks arvata, et ta ei viitsi pisikeste kartulite pärast kummardada. Aga sina vist pead plaani, et jätad väikesed mugulad mulla sisse seemneks!»

Eino läks kõrvuni punaseks.

«Mõtlesin jah, et las päris pubulad jäävad tulevase aasta seemneks,» pomises ta. «Aga kui järgmisel aastal siia enam kartulit ei panda, eks ma võin nad siis üles ka korjata.»

Lõunaks olid kõik põllule toodud kasfid täis.

«Kaheksateist, üheksateist, kümmeiteist . . .» arvestas Klaabu.

Äkki läksid tal silmad suureks. Ta märkas alles nüüd, et põlluservalt tõuseb suitsu. Onu agronoom foimetas seal midagi.

«Klaabu väike äraarvamisevõistlust!» pistis Klaabu kisendama.

«Kes arvab ära, milleks põllule tuli tehti!»

Lapsed, proovige ka teie arvata. Õigesti arvanute vahel loosib Klaabu preemiaks kolm huvitavat raamatut.

KARTULIPÕLLUL

Sügis oli kätte jõudnud. Seda võis sellest aru saada, et vaher koolimaja akende all läks järjest punasemaks, et kuldnokad kogunesid suurtesse parvedesse ja päkkliid hakkasid oma pesadest välja kukkuma. Ohel päeval ütles teise klassi õpetaja:

«Homme pange kummikud jalga ja vanad riided selga. Lähme kolhoosile appi kartuleid võtma.»

Elju ja Ene ja Eino ja Anne — ja kes nad seal kõik olid — tõstsid säärast

NOKKIJAD

IGA LIND OTSIB SUUPÄRAST PALA.
 KAJAKA NOKA VAHEL ON KALA.
 VARBLASED OOTAVAD RÖDU ÄÄREL,
 KÕIK NAD TAHAVAD NOKAMÄÄRET.
 KOLLASED TIHASENOORIKUD,
 NOKIVAD JUUSTUKOORIKUT.
 KULDNOKK NOKAGA OTSIB USSI.
 KRAANA NOKAGA TÕSTAB BUSSI.
 ILMATU SUUR ON TA NOKATÄIS,
 ÜKSKÕIK MIDA KA NOOLIMAS KÄIB.
 SUUR TÜKK AJAB LÕHKI SUU —
 KRAANAL SUUD AGA POLE JU!
 KUIDAS TA NAERAB, KUI SUUD EI OLE!
 NAERUTA ELU ON KURB JA KOLE.

Illustreerinud ELLE TIKERPÄE

REDELILUGU

MÕNIKORD REDEL KÄIB KÜLAS
 TEISEL REDELIL.
 RASKE SIIS RONIDA LAKKA,
 SEST SEISAB SEDELIL:

KALJU KANGUR

SIPELGAS JA KRUVIKEERAJA

KÖNNIB SIPELGAS METSATEERAJAL,
 SIIS KUI ON SUVI...

AGA KRUVIKEERAJAL,
 AGA KRUVIKEERAJAL
 PUUDUB SELLEKS HUVI.
 TAL MUUKS POLE MAHTI,
 KUI KEERATA,
 MUUDKUI KEERATA
 KINNI VÕI LAHTI
 MÕND KRUVI.

PADAKONN

SIIS KUI IGAV ON
 JA KUI JÄÄB VALGUST VÄHEKS,
 MÕTLEB PADAKONN
 END TAEVATÄHEKS.

KESET TEISI TÄHTI
 PIKA-PIKA ÕÕ TA
 RÄNDAB, RÄNDAB KÕRGEL
 TAEVALAOTUST MÕÖDA.

HELEDALT TA SIRAB
 TEISE HOMMIKUNI,
 JA SEE NÄIB NII KAUNIS
 KÕIK KUI UNI.

PÜÜDKE PÄÄSEDA ÜLES
 OMATEISTE.
 LÄKSIN KODUNT ÄRA,
 TULEN POOL SEITSE.

VANAEMA KAPI LÕHN

MAAL VANAEMA JUURES TUNDUVAD KÕIK ASJAD TEISTMOODI. ISEGI SEINAKELL KÄIB SEAL AEGLA-SEMALT KUI LINNAS. AGA KÕIGE IMELIKUM JA ÄRA-ARYAMATUM ON SEE LÕHN, MIS VANAEMA RIIDE-KAPIS JUBA PALJU AASTAID PÜSIB.

VANAEMA KAPP ISE ON VIST NIISAMA VANA KUI VANAEMA. VÕI YEELGI VANEM, SEST MEIE VANAEMA POLE JU YEEL PÄRISILT VANA. VANAEMA ÜTLEB, ET SELLE KAPI OLEVAT KUNAGI TEINUD KÜLA KÕIGE PAREM TISLERMEISTER.

KAPI KÜLJED POLE SUGUGI SILEDAD, NEED TUNDUVAD KATSUDES KARETAD NAGU LIIYAPABER. JA KAPP ON ÜLENI TUMEPRUUNI VÄRVI. TUMEPRUUN ON VIST KÕIKIDE VANADE ASJADE VÄRV, ARVAN MINA. KAPP NÄEB VÄLJA NAGU OLEKS KEEGI MEEKOOGILE PRUUNISTATUD SUHKRUT PEALE RIPUTANUD. VÄGA VÄIKESENA KAHTLUSTASIN MA, KAS TERVE KAPP POLE MITTE PIPARKOOKIDEST TEHTUD. SEL AJAL, KUI MULLE TUNDUS, ET TA ON VEIDI MUINASJUTUST PÄRIT. SIIS, KUI MA ARVASIN, ET ME KÕIK OLEME VEIDI MUINASJUTTUEST.

ALATI, KUI MA VANAEMA JUURES PÄRIS ÜKSI JÄÄN, TEEN KAPIUKSE LAHTI. TUNNEN — KUMMALINE LÕHN TULEB KUSAGILT KAPI SÜGAVUSEST. SELLES LÕHNAS ON KOOS KÕÖMNETE JA RAUDROHU HÕNGU, SINNA ON SEGATUD TOLMU NING SEISVATE ASJADE LÕHNA. JA YEEL ON SELLES VÄHEKE AMMUSTE PIPARKOOKIDE MAITSET, MIDA MA KUNAGI KINDLASTI OLEN SUUS TUNDNUD. NING YEEL MIDAGI, MIDAGI ÄRAÜTLEMATUT. JUST SELLEST POLE MA SENIAJANI ARU SAANUD. SEE ON MINU JAOKS SALADUS. VÕI LÕHNAB ÜKS SALADUS ISE NIIMOODI! EI TEA.

ALGUL MÖTLESIN, ET LÕHN TULEB RIIETEST. MÖNEST LÕHNAOLIST, MÖNEST ÄRAUNUSTATUD LILLEDEGA KÜBARAST, MIDA VANAEMA KUNAGI NOORENA KANDIS. VÕI MÖNEST KUIYATATUD TAIMEDE KIMBUST, MIS KUSAGIL SÜGAVAS SAHTLIPÕHJAS ENNAST PEIDAB. ÜKSKORD, KUI VANAEMA JÄLLE KODUS PÕLNUD, TEGIN KAPI RIIETEST TÕHJAKS. JA SAHTLID KA. LADUSIN KOGU

PESU NEIST VÄLJA. MA OTSISIN SEDA LÕHNA. AGA EI LEIDNUD MITTE MIDAGI. ALLES HILJEM SAIN ARU, ET LÕHNA POLEGI JU VÕIMALIK LEIDA.

PÄRAST RONISIN TÕHJA KAPPI JA TÕMBASIN UKSE SEESTPOOLT KINNI. NING TÕHI KAPP LÕHNAS EDASI. LÕHN TULI KUSAGILT ÜLEVALT JA ALT, TULI KAPI PRA-
GUEDEST NING SAHTLITEST, TULI KOGUNI KAPIPUU ENDA SEEST. JA SEE LÕHN OLI NÕNDA HEA, ET MA ISTUSIN KAUA AEGA TÕHJAS PIMEDAS KAPIS NING KUULASIN SEDA IMELIKKU LÕHNAVAT VAIKUST.

«ÜTLE, MIS LÕHN SINU KAPIS ON!» LÄKSIN LÕPUKS VANAEMALT KÜSIMA. TEMA EI TEADNUD, SEE OLEVAT SEAL ALATI SEISNUD. KÕIKIDES VANADES ASJADES ELAVAT OMA LÕHNAD, ARVAS TA. VEIDI MÖELNUD, SELETAS TA SIIS:

«MA ARVAN, ET SEE LÕHN TULEB MÄLESTUSTEST. SEE KAPP ON JU PALJU ASJU JA INIMESI NÄINUD.»

VANAEMA JÄI VAIT. MA MÖTLESIN EDASI. ÕIGE KÜLL. VANAEMA KAPPI ON JÄÄNUD PALJU MÄLESTUSI. UUTEST JA VANADEST KLEITIDEST, SEELIKUTEST, PLUUSIDEST, ÜLIKONDADEST, TASKURÄTTIDEST NING RÄTIKUTEST, LÕNGAVIHTIDEST JA KANGASTELGEDELT VÕETUD KANGAST. NING PALJUST, PALJUST MUUST. INIMESTEST KA, KES KUNAGI SELLE KAPI JUURDE ON ASTUNUD. SIIS KINDLASTI KA MÄLESTUS VANAISAST, KEDA ENAM POLE. JA TUNDMATUST MEISTRIMEHEST, KES KAPI KUNAGI TEGI. KOKKU PALJU, VÄGA PALJU MÄLESTUSI, MIS NÜÜD ON KÕIK SELLE KAPI LÕHNAS KOOS. SEEPÄRAST TOO LÕHN TUNDUB NII TUGEV, EI KAO ÄRA EGA MUUTU ISEGI NÕRGEMAKS.

AGA MIKS MA PRAEGU VANAEMALE MÖTLEMA HAKKASIN! JA SELLE RIIDEKAPI LÕHNALE, MIS TULEB MÄLESTUSTEST! TEAN KÜLL. MUL ON PRAEGU SELJAS VANAEMA KOOTUD KAMPSUN. JA KAMPSUNI LÕNG SEISIS HULK AEGA VANAEMA KAPI SAHTLIS. KAMPSUN LÕHNAB ÜLENISTI VANAEMA KAPI JÄRELE. MA NAGU ISTUKSIN KESET VANAEMA KAPI MÄLESTUSTE LÕHNA.

Illustreerinud ENE PIKK

Hanepoeg

Üks hanepoeg tuli munast välja. Kõikus natuke ljalgadel, et tasakaalu kätte saada, kuivatas oma udusulgi ja vaatas siis ringi. «Kui palju on maailmas huvitavat!» ütles hanepoeg iseendale. Oli päike, seda nägi ta kõigepealt. Kuid päike oli kaugel ja sellepärast polnud temaga midagi peale hakata. Siis märkas ta liblikat, aga sellel oli nähtavasti mujale asja, siin ta ei peatunud. Järgmiseks jäi hanepoja pilk pidama ühel heinakörrel.

«Sellega katsume jõudu,» otsustas hanepoeg.

Ta astus ühe sammu, haaras kõrrel ladvast kinni ja tõmbas. Järgmisel silmapilgul oli ta selili.

«Oota sa,» ütles hanepoeg. «Sa tarvitad lubamatuid võtteid. Mul polnud mõlemad jalad kõvasti maas.»

Hanepoeg jäi kuulutama, kas teisel on midagi öelda. Näis, et ei olnud.

Uuesti haaras ta heinakörrel ladvast. Ja jälle lendas selili.

«See on ei tea mis,» ütles hanepoeg. «Sa teed sohki. Sul on ju üksainus jalg. Teise oled sa ära peitnud.»

Ka selle peale ei öelnud kõrs midagi. Hanepoeg vahtis teda ühe, siis teise silmaga. Kõrs kõigutas ennast vaikselt siia- poole ja sinna poole. Ta nagu meelega otsis tüli.

«Oota sa,» ütles hanepoeg. «Nüüd sa küll saad.» Ja kargas kõrrele kallale. Ta endagi imestuseks jäi latv noka vahele. Ka jalgadele jäi ta seekord.

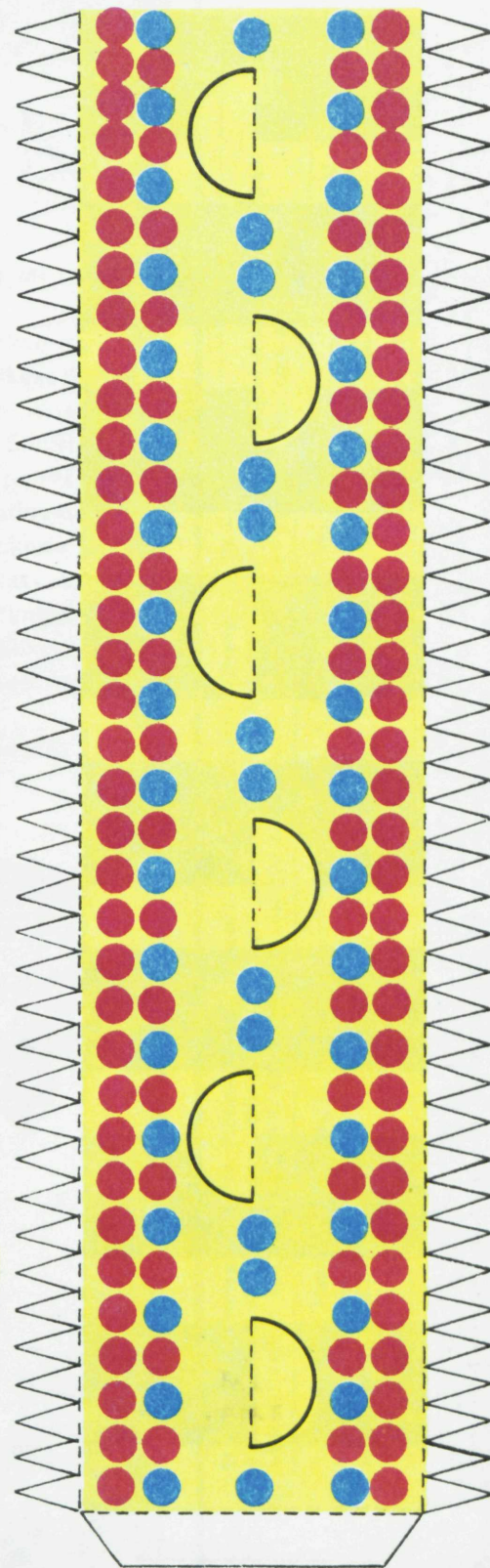
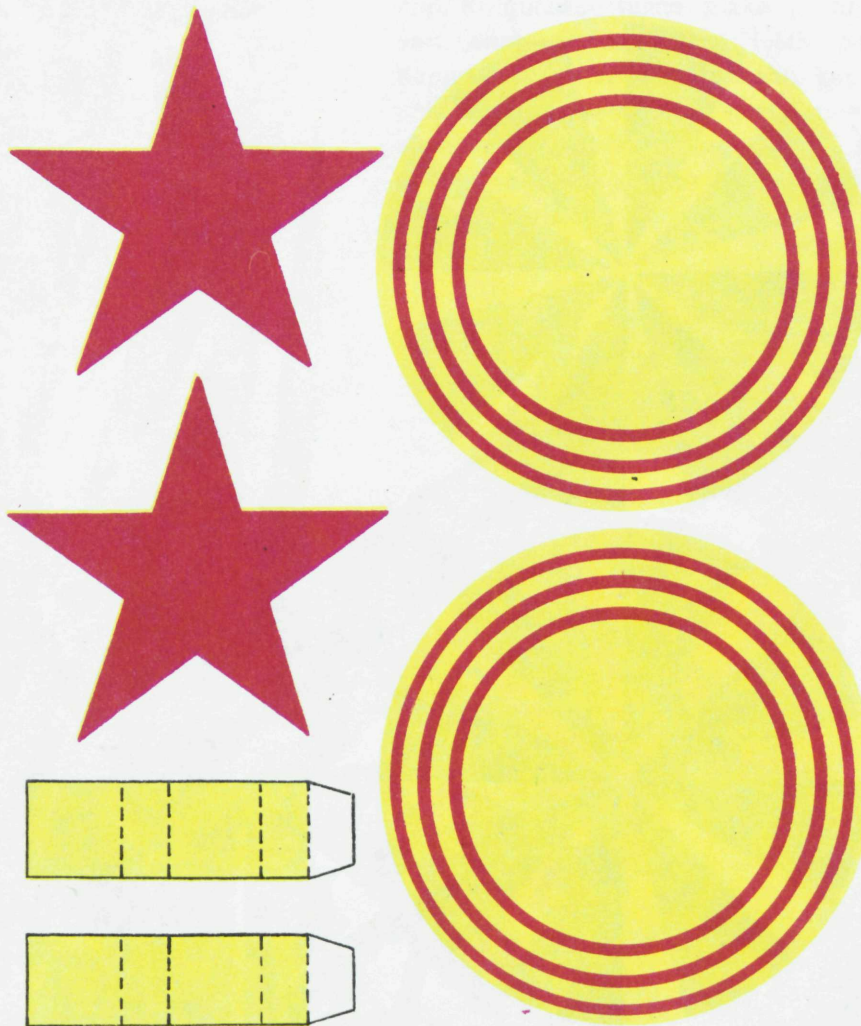
«Ema, emal!» karjus hanepoeg ning jooksis oma saaki näitama.

KAUNISTAME KLASSI

Lähenevad oktoobripühad. Seekord saad valmistada toreid kujundi ruumi kaunistamiseks.

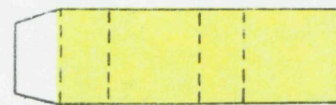
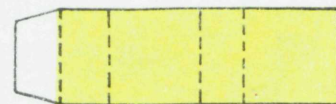
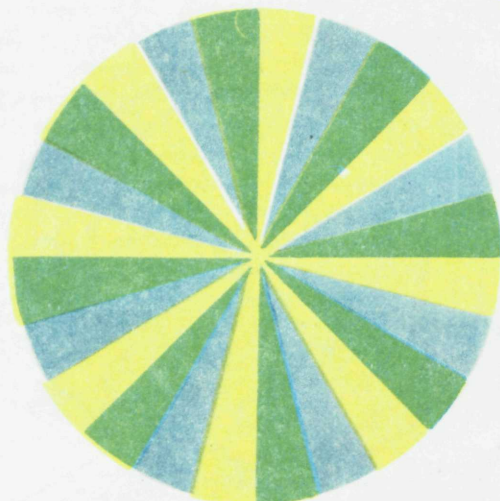
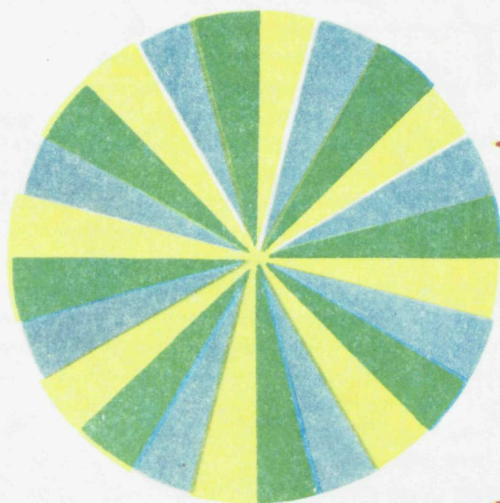
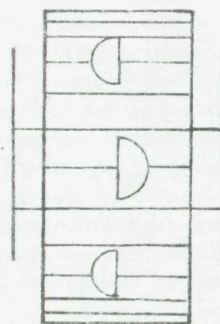
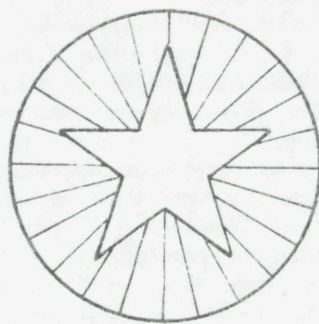
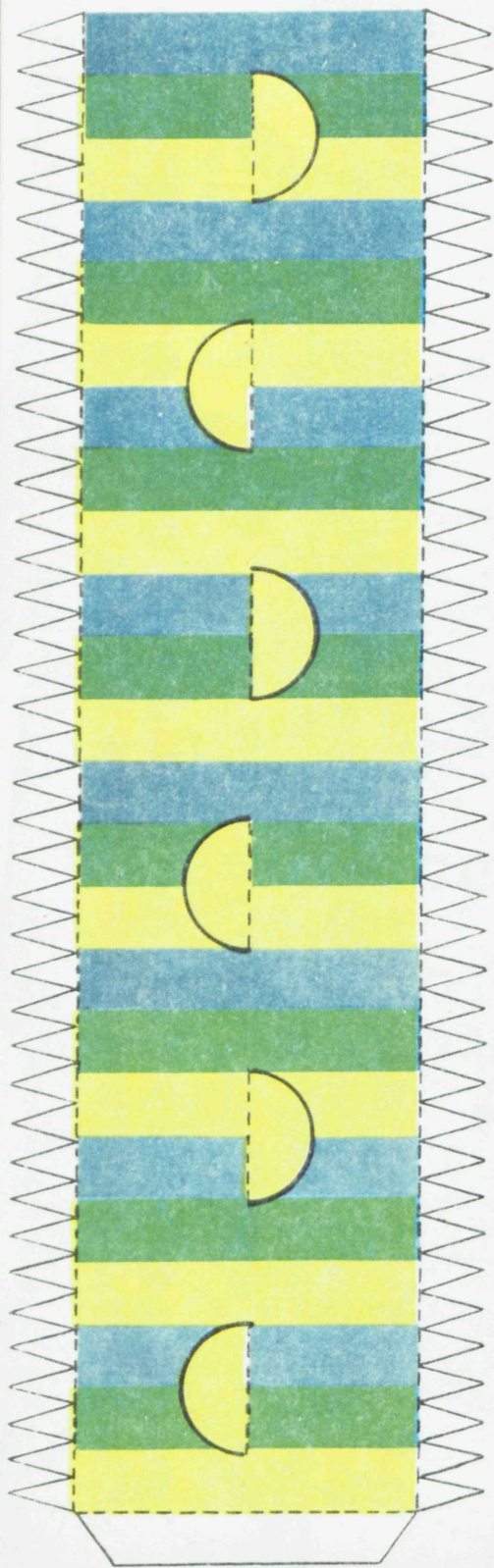
Kõigepealt lõika kõik pinnalaotused välja. Sakkidega riba lõika nii, et sakid alles jäävad. Samal ribal lõika keskjoonel olevad poolringid pidevat joont mööda lahti ja murra punktiiri mööda üles. Nüüd keera riba ümmarguseks rõngaks ja kleebi valge riba abil kokku. Seejärel murra sakid

allapoole ja kleebi nendele ringid. Nüüd murra koliased paberiribad punktiiri mööda kastikesteks ja kleebi kokku. Need kastikesed kleebi külgepidi ringi keskele, üks ühele, teine teisele poole kujundit. Kui kleebid nende kastikeste peale viisnurgad, ongi kaunistus valmis. Pannud läbi poolringi värvilise niidi, võid kaunistuse üles riputada.

SEDA KOLLAST JOONT MÖÖDA LÕIKAVA LJA KÕRVALOLEV KÄSITÖÖJEHT

SIBERI

Nii ühe kui teise taime lehed meenu-
tavad mööka. Siberi võhumöögal on
üsna kitsad, niidu-kuremöögal laiemad lehed.
Taimeriigis on mõlemad «möögad» õige
tagasihoidlikud liikmed. Meil Eestiski näeb
neid lausa haruharva. Vaid see, kes märgi
ja kriimulisi jalgu ei pelga ning kellel ka
omajagu õnne on, võib neid märgadel niidu-
del ja võsastikes kohata.

Siberi võhumööök tutvustab ennast kõige
meelsamini mais-juunis, kui avanevad tema
imekaunid õied. Need on suured ja helesini-
sed, lillakate soontega. Kujult sarnaseid õisi
oled ehk märganud ka mõnes aias peenral.
Aednikud peavad võhumöökadest väga lugu,
nad kutsuvad neid ainult teisiti — iiristeks.

Maa sees peitub võhumööga kõige vastu-
pidavam osa — juurikas. Igal kevadel pärast
talvekülmi ilmuvad juurikast nagu nõiavitsast
mäापinnale uued lehed ja õied.

Kes nüüd veel küsib, miks on võhumööga
eesnimeks just siberi, see teadku, et eriti
hästi tunneb ta end meie suure kodumaa ida-
osas — Siberis.

Niidu-kuremööga ettevalmistused õitse-
seks kestavad kauem. Juulikuus avanevad
õied tema üksmeelselt ühele poole vaatavas
õiekobaras. Lillakaspunaseid õisi võib ühes-
koos olla kuni kaksteist. Vananedes muutub
õite värvus sinakaslillaks. Kui oled tuffav aed-
gladiooliga, siis tunnend ka niidu-kuremööga
kohe ära. Gladiool ja niidu-kuremööök on

VÕHUMÕÕK JA NIIDU-KUREMÕÕK

Illustreerinud VALLI HURT

lähedased sugulased, nad pärinevad ühest ja samast taimeperekonnast. Oma «kodustatud» sugulasega võrreldes on niidu-kuremõök vaid hapram ja väiksemate õitega.

Niidu-kuremõõga elus on väga tähtis osa mullas asuval mugulsibulal. Terve suve tegelevad taime kaks-kolm lehte toiduvarude kogumisega, mis paigutatakse mugulsibulasse nagu keldrisse. Talve elabki üle vaid kelder-toiduladu. Kevadel aga lähevad mugulsibula

varud käiku ja niidu-kuremõök kasvab maapinnale ilma uudistama.

Suve lõpuks arenevad «mõökade» kaunistest õitest viljad. Need on kuprad, väikesed seemneist pungil paunakesed, mis valminuna lõhkevad ja oma sisu laiili puistavad. Siberi võhumõõka abistab selle toimingu juures tuul. Kõigutades taime pikka ja painduvat vart, aitab ta seemnetel laiili paiskuda. Kahjuks on Eestimaal vähe kohti, kus kasvab neid silmapaistvalt ilusaid taimi, meie tuntud ziataimedede metsikuid sugulasi. Et säiliksid needki vähesed, ei luba looduskaitseadus neid liili korjata.

UVE RAMST

Esikaanel MARGARETA FUKSI joonistus «Onnitleme komsomolli».

Детский журнал ЦК ЛКСМ Эстонии и Союза Пионерской организации Эстонской ССР «Тяжелее» («Звездочка»). На эстонском языке. Выходит один раз в месяц. Типография Издательства ЦК КП Эстонии. Таллинн, 200090. Пярну маantee, 67-а. Адрес редакции: ЭССР, Таллинн, 200 101. Объем 2 печ. листа. Цена 15 коп. Заказ № 2912. Тираж 69 000.

ELKNÜ Keskkomitee ja ENSV Pioneeriorganisatsiooni Nõukogu lastejakiri «Täheke» nr. 10 – 1978. Ajakiri asutatud jaanuaris 1960. Ilmub kord kuus. EKP Keskkomitee Kirjastus. Toimetuse aadress: Tallinn 200 101, Pärnu mnt. 67-a. Toimetus käsikirju ei tagasta.

Kolleegium: E. Haamer, V. Koikas, E. Mardi (peatoimetaja), H. Mänd, A. Piirma, H. Ratiste. Telefonid: peatoimetaja E. Mardi 681-495, vastutav sekretär J. Piirita 681-497, vanemtoimetaja J. Rannap 681-497, kunstiline toimetaja E. Pikk 681-400, toimetaja A. Jürgens 681-538, toimetaja V. Variksaar 681-496, sekretär H. Väli 681-400.

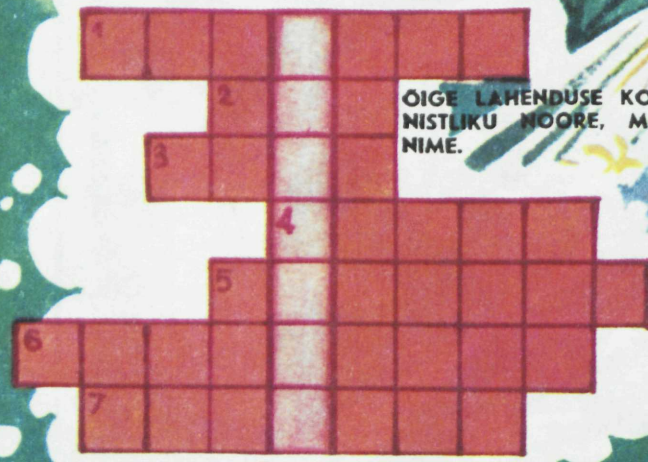
Laduda antud 4. IX 1978. Trükkida antud 22. IX 1978. Trükiary 69 000. Orsetpaber nr. 1. 60x90/8. Trükipoognaid 2. Arvestuspoognaid 2,83. MB-06837. Teilmise nr. 2912. EKP Keskkomitee Kirjastuse trükkokoda. Tallinn 200 090, Pärnu mnt. 67-a.

ARVA ARVA! ARVA ARVA! ARVA ARVA! ARVA ARVA!

KUI SA OKTOOBRILASTE AMETIMÄRGID ÕIGESTI ÄRA ARVAD, SAAD PÜSTREAST TEADA, KELLE PÄEVA TÄHISTATAKSE OKTOOBRIKUUS.

LOE VÄLJA PIONEERIMARSI DEVIIS.

ÕIGE LAHENDUSE KORRAL SAAD PÜSTREAS KOMMUNISTLIKU NOORE, MAAILMA ESIMESE KOSMONAUDI NIME.

1. OKTOOBRILASTE JUHISED
2. KOMSOMOLI LÕÜKEHITUS
3. VIIS ON ... HEA HINNE
4. ÕELIHDULINE PIONEERILAAGER
5. AUTASUD KOMSOMOLILIPUL
6. SAADAKSE ÕPIVEERANDI LÕPUS
7. OKTOOBRILASTE SÕBER

KELLE REKU ON JOONISEL!

Joonistanud MATI RULJAND

